Bu testte 60 çözüm vardır.

1. Parçada bir karşıtlık söz konusu "en tanıdık duygu ve durumları bize oldukça" ifadesinden sonra karşıtlık belirten bir sözcük gelmelidir ve o sözcük "tuhaf" sözcüğüdür. Yine "daha önce hiç rastlamadığımız olayları" ifadesinden sonra da karşıtlık belirten "sıradan" sözcüğü gelmelidir.

Cevap: E

2. Buradaki "nice gün doğumlarını arkasında bırakmış" sözü mecazlı bir anlatım ve zaman vurgusu yapıyor. Yani bu sanat anlayışının çok eskilere dayandığını, uzun bir tarihsel süreçten geçerek oluştuğunu, yüzyıllar boyunca varlığını sürdürdüğünü anlatıyor.

Cevap: D

3. III. cümlede "şiirdeki anlam örgüsünün dayanakları" belirlenmiyor, sadece yanlış bir okuma biçimi örnekleniyor.

Cevap: C

4. Cümlenin özellikle son bölümündeki yere dikkat edin. "…büyük ustanın çocuklarla yaptığı söyleşilerden oluşmaktadır." Burada Yaşar Kemal'in bahsedilen eserlerinin sokak çocuklarıyla yaptığı röportajlardan oluştuğu açıkça belirtiliyor.

Cevap: A

5. C seçeneğinde yer alan "akşamsefası" sözcüğünde ikinci kelime anlamını yitirmiştir, bitişik yazılmalıdır. Ayrı yazılması bir yazım yanlışıdır.

Cevap: C

6. D seçeneğinde virgül sıralı cümleleri ayırmak için kullanılırken diğer seçeneklerde virgül eş görevli söz ve söz öbeklerini ayırmak için kullanılmıştır.

Cevap: D

7.
- "söyle-yor-lar" = ünlü daralması
- "sokak-a" = ünsüz değişimi
- "ben-a, bana" = ünlü kalınlaşması
- "sokak-taki" = ünsüz sertleşmesi

Cevap: E

8. I numaralı sözcüğün (sun-), II numaralı sözcüğün (kavur-), III numaralı sözcüğün (aş-) ve V numaralı sözcüğün (gel-) kökü fiilken IV numaralı sözcüğün (ev-) kökü isimdir.

Cevap: D

9. I. cümledeki "anlaşılmaz olmayı" öbeği isim-fiil grubudur.

II. cümledeki "bu tutum" öbeği sıfat tamlamasıdır.

III. cümledeki "dilimizin canına" öbeği belirtili ad tamlamasıdır.

IV. cümledeki "değişik olalım derken" öbeği zarf-fiil grubudur.

Cevap: E

10.
- "en" sözcüğü miktar zarfıdır.
- "bu gerçeği" söz öbeğindeki "bu" sözcüğü işaret sıfatıdır.
- "ona" sözcüğü işaret zamiridir.
- "bir görüntü" söz öbeğindeki "bir" sözcüğü belgisiz sıfatıdır.

Cevap: A

11. I ve III numaralı sözcükler zarf-fiil eki, II ve IV numaralı sözcükler ise sıfat-fiil eki almıştır. V numaralı sözcükteki "-ecek" eki gelecek zaman kip ekidir. Bu sözcük fiilimsi değil çekimli fiildir.

Cevap: E

12. Parçada art arda gelen sorular anlatımı canlandırıyor ve parçayı akıcı kılıyor.

"Nefes alan deniz" ifadesiyle denize insani özellik yüklenmiş. Kişileştirme var.

Parçada sis, liman, gemi, deniz adamları, gece, rüzgâr, pusula gibi unsurlar ayrıntılı biçimde gözümüzde canlandırılıyor. Betimleme ve ayrıntı kesin var.

Cevap: C

13. Burada paragrafın zaman ve konu bakımından kırılma noktasına bakmamız gerekiyor. İlk üç cümlede 19. yüzyıl sonlarından, Batı edebiyatına yönelme, çeviriler, Batı modeline göre yazılan romanlardan bahsedilirken IV. cümleden itibaren İkinci Dünya Savaşı sonrasında siyasal düzenin ve edebiyat anlayışının değişmesinden bahsediliyor. Bu yüzden ikinci paragraf, yeni dönemin başladığı IV. cümleyle başlar.

Cevap: C

14. Parçanın genel konusu Stephen Hawking'in bilimsel başarısı ve bu başarının nedenleriyken II. cümlede ALS hastalığı ve fiziksel durumu anlatılıyor. Dolayısıyla II. cümleyle birlikte anlatımın akışı bozuluyor.

Cevap: B

15. Sıralamamız: III – V – II – I – IV

III. cümle yolculuğun başladığı cümledir ve giriş cümlesi olur.

V. cümlede giriş cümlesinde bahsedilen Safranbolu vurgusu var. Dolayısıyla ikinci cümle olur.

II. cümlede Karabük ayrıntılı ve betimleyici biçimde anlatılmış, zaten öncesinde "Karabük'ten bahsetmek istiyorum" demişti.

I. cümledeki "… hatırlatan bir görüntü bu." İfadesiyle II. cümlede betimlenen görüntüye atıfta bulunuyor.

IV. cümlede ise "bu devasa fabrikayı geçtikten sonra" ifadesi önemli, öncesinde (yani I. cümlede) bahsedilen fabrikalar geçiyor artık.

Cevap: B

16. Parçada Gestalt psikolojisine göre "Parçalar tek tek değil, bütün içinde anlam kazanır."

A, B, C, E seçeneklerinde algı ve etkileşim vurgusu var ama bütüncül insan anlayışını doğrudan söylemiyor.

D seçeneği ise Gestalt'ın parça–bütün ilkesini doğrudan insana uyguluyor.

Cevap: D

17. Parçanın özellikle son cümlesine dikkat edelim:

"kâğıdın üzerindeki çiçeklerde geçmişi kokluyordum." Burada anlatılan şey: Duvar kâğıdının maddi değeri değil ona sinmiş anıların, yaşanmışlıkların değeri. Yenisi daha kaliteli olsa bile hatıra taşıyan eşyanın vazgeçilmezliği önemlidir. A seçeneği tam olarak metnin ana vurgusunu özetlemektedir.

Cevap: A

18. Parçada kritik vurgu şu cümlede: "Bu imgeler dikkatle yerleştirilip dengelenmezse metni kötü düzenlenmiş müzelere çevirebilirler." Yani sorun tarihî imgelerin varlığı değil nasıl ve nereye yerleştirildikleri. B seçeneğinde de "dikkatle yerleştirilmemesi" birebir vurgulanmaktadır.

Cevap: B

19. Parçada açıkça söylenenler:

Bedenin nesneleştirildiği ve denetlendiği (A seçeneğine ulaşılabilir)

Popüler kültürün beden algımızı biçimlendirdiği (B seçeneğine ulaşılabilir)

Estetik, kozmetik vb. uğruna sağlığın geri plana atıldığı (D seçeneğine ulaşılabilir)

Moda endüstrisinin ideal beden algısı dayattığı (E seçeneğine ulaşılabilir)

Parçada ünlüler, rol modeller, "göz önünde olan yüzler" gibi bir vurgu hiç yok. Etki genel olarak moda endüstrisi ve popüler kültür üzerinden anlatılıyor, kişiler üzerinden değil. Dolayısıyla C seçeneğine ulaşılamaz.

Cevap: C

20. Parçada gurbet kelimesinin geçmişte ve günümüzde farklı bir anlam, algı ve nitelik değiştirmesinden bahsediliyor.

Cevap: E

21. Parçada anlatılan şey; gurbetin belirli bir yerle sınırlı olmadığı, şehirlerin adının önemli olmayıp asıl etkinin, ruhta açılan sınırsız ihtimaller alanı olduğudur. Bu direkt B seçeneğiyle birebir örtüşür.

Cevap: B

22. Bu parçaya göre Senegal'in resmî dilinin Fransızca olmasının nedeni "ülkenin siyasi tarihinin dil politikasını etkilemesi"dir. Bunu parçada yer alan "sömürge döneminin mirası bu resmî dil" ifadesi açıkça belirtiyor.

Cevap: C

23. Dumont, ana dilde eğitim çağrısı yapıyor. Senegal'de geçmişte yerel dillerde eğitimi teşvik eden politikalar uygulanmış. Buna rağmen "Senegalli aileler, Afrika dilinde öğretimi düşük seviyeli bir öğretim olarak değerlendirmekte, Fransızcayı ise toplumda yükselmenin tek yolu olarak görmektedir." Aileler resmî bir itiraz dile getirmiyor ama tercihleriyle uygulanan eğitim politikasını fiilen reddediyor, bir karşı duruş sergiliyor.

Cevap: A

24. Orwell, modern dünyayı umutlu değil tehditlerle dolu korku, baskı ve endişe ekseninde kurguluyor. Yani kurgusunu karamsar bir tabloyla sunuyor.

Cevap: A

25. Bu ifade mecazlı ve anlamını cümlenin devamı açıkça veriyor. Anahtar bölüm şurası: "…Orwell'ın kehanetlerinin toplumsal yaşamda zamanla karşılık bulup bulmadığını incelemek için kalemlerinin ucunu sivriltti." Yani eleştirmenler övmek için değil, açıklamak için değil, Orwell'ın söyledikleri gerçek hayatta oldu mu, olmadı mı, diye sorgulamak için yazıyorlar. "Kaleminin ucunu sivriltmek" sert, eleştirel, sorgulayıcı biçimde incelemek demek.

Cevap: E

26. Burada cevap doğrudan son cümleden çıkarılıyor. "kitabı tartışanların Orwell'ın kara ütopyasında kendi utançlarını ve acılarını artık görememeleri ve bu nedenle ona karşı kayıtsız kalmaları" Yani yazar diyor ki: "İnsanlar artık *1984*'te kendilerini bulamıyor. Roman, bugünün insanının yaşadığı acıları ve sorunları yansıtamaz (ayna tutamaz) hâle gelmiş, bu yüzden ilgi azalıyor.

Cevap: C

27 - 30. soruların çözümü

Verilenleri bir tabloda gösterelim:

I. Olasılık

1	2	3	4	5	6	7
Leyla	Orhan	Pelin	Ramiz	Mert	Nesrin	Salih
altın	TL	altın veya dolar	dolar veya altın	dolar	dolar	altın

II. Olasılık

1	2	3	4	5	6	7
Leyla	Orhan	Ramiz	Pelin	Mert	Nesrin	Salih
altın	TL	dolar veya altın	altın veya dolar	dolar	dolar	altın

27. Leyla, Pelin ve Ramiz altın hesabına para yatırmış olabilir.

Cevap: E

28. 2 sırada Orhan vardır ve Orhan kesinlikle TL hesabına para yatırmıştır.

Cevap: B

29. Salih her iki olaslıkta da kesinlikle 7 sıradadır ve kesinlikle altın hesabına para yatırmıştır. Dolayısıyla D seçeneğinde belirtilen ifade kesin olarak yanlıştır.

Cevap: D

30. A seçenğinde belirtildiği gibi Mert ile Ramiz art arda sırada bekliyorsa bu durumda Ramiz 4. sırada Pelin ise 3. sırada olur. Ayrıca Mert ile Ramiz farklı hesap türüne para yatırmışsa bu durumda da Ramiz'in altın hesabına Pelin'in de dolar hesabı para yatırdığını öğrenmiş oluruz. Özetle A seçeneğinde verilenleri bilirsek Ramiz'in ve Pelin'in hem sıralarını öğrenmiş oluruz hem de hangi hesap türüne para yatırdıklarını öğrenmiş oluruz.

Cevap: A

31. $\left(1+\frac{1}{9}\right)\left(1+\frac{1}{11}\right)=\frac{10}{9}\cdot\frac{12}{11}$

çapraz çarp topla

$\left(1-\frac{1}{9}\right)\cdot\left(1-\frac{1}{11}\right)=\frac{8}{9}\cdot\frac{10}{11}$

çapraz çarp çıkar.

$$\frac{\frac{10}{9}\cdot\frac{12}{11}}{\frac{8}{9}\cdot\frac{10}{11}}=\frac{\cancel{10}\cdot 12}{\cancel{9\cdot 11}}\cdot\frac{\cancel{9\cdot 11}}{8\cdot\cancel{10}}=\frac{\cancel{12}}{\cancel{8}}=\frac{3}{2}$$

Cevap: A

32. $\frac{6!}{6\cdot 5\cdot 4!-5\cdot 4!-4!}$ (Küçüğe göre açarız)

$$\frac{6!}{4!(30-5-1)}=\frac{6!}{4!\cdot 24}=\frac{\cancel{6}\cdot 5\cdot\cancel{4!}}{\cancel{4!}\cdot\underset{4}{\cancel{24}}}=\frac{5}{4}$$

Cevap: D

33. 4ab = 400 + 10a + b

a7 = 10a + 7

$400+\cancel{10a}+b=\cancel{10a}+7+385+9\cdot a$

400 + b = 392 + 9 • a

8 + b = 9 • a

a = 1 ise b = 1

a = 2 ise b = $\cancel{10}$ (b rakam olmalı)

a + b = 1 + 1 = 2

Cevap: B

34. $(3x)^2 = (3^3)^2$ (x pozitif olduğu için tabanlar eşittir.)

$\cancel{3}x=\cancel{3^3}$

$x = 3^2 = 9$

$9^y = 9^2$ (tabanlar eşit ise üsler de eşittir.)

y = 2

x + y = 9 + 2 = 11

Cevap: C

35. $\underset{36\cdot 2}{\sqrt{72}}=6\sqrt{2}$ $\qquad\sqrt{9}=3$

$\underset{4\cdot 2}{\sqrt{8}}=2\sqrt{2}$

$$=\frac{6\sqrt{2}+6}{\sqrt{2}+1}-\frac{12-2\sqrt{2}}{3-1}$$

$$=\frac{6(\cancel{\sqrt{2}+1})}{\cancel{\sqrt{2}+1}}-\frac{\cancel{2}(6-\sqrt{2})}{\cancel{2}}$$

$=6-(6-\sqrt{2})$

$=6-6+\sqrt{2}$

$=\sqrt{2}$

Cevap: E

36. $x+3=\sqrt{x+3}\cdot\sqrt{x+3}$

$$\frac{\sqrt{x+3}\cdot\cancel{\sqrt{x+3}}}{\cancel{\sqrt{x+3}}}\cdot\frac{\sqrt{x-3}}{\sqrt{16}}$$

$$\sqrt{x+3}\cdot\frac{\sqrt{x-3}}{4}=1$$

$$\frac{\sqrt{(x+3)(x-3)}}{4}=1$$

$\sqrt{x^2-9}=4^2$

$x^2-9=16$

$x^2=25$

x = 5 $\qquad$ x = –5

(Olamaz kökün içi negatif olmaz.)

Cevap: D

37.

$$\begin{array}{rl} & x + y \cdot z = 27 \\ + & y + x \cdot z = 22 \\ \hline & x + y + y \cdot z + x \cdot z = 49 \end{array}$$

$x + y + z(y + x) = 49$

$(x + y)(1 + z) = 49$

(49'un çarpanları 1 - 49 olursa $x + y = 1$ olamaz)

$z + 1 = 1$ olsa $z = 0$ olur. olmaz.

$7 - 7$ olabilir.

$x + y = 7$

$1 + z = 7$

$z = 6$

$\underbrace{x + y}_{} + z$

$7 + 6 = 13$

Cevap: B

38. $a^2 < a$ ise $0 < a < 1$

$a \cdot c > 1$ $\quad a = \frac{1}{2}$ olsa

$c > 2$ olur.

$c > a$ olur.

$a \cdot b \cdot c < 0$

$+ \quad - \quad +$

a ve c pozitif ise b negatif olur.

$b < a < c$

Cevap: C

39. $|\underbrace{x - 1}_{+}|$ $\quad x > 1$

$= x - 1$

$= |3x - (x - 1)| - 1$

$= |3x - x + 1| - 1$

$= |2x + 1| - 1$ $\quad x > 1$

$= 2x + \cancel{1} - \cancel{1}$

$= 2x$

Cevap: B

40.

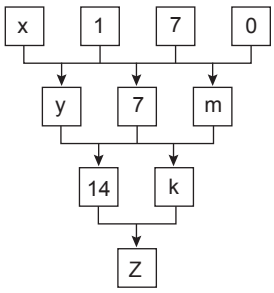

$m = 7 \cdot 0 = 0$

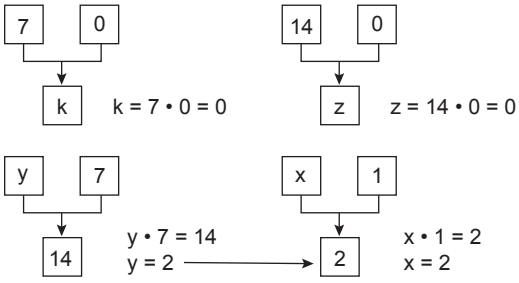

$x + y + z$

$2 + 2 + 0 = 4$

Cevap: C

41. $\frac{2a + 3b}{b} \cancel{=} \frac{\text{çift}}{1}$

$\underbrace{2a}_{\text{çift}} + 3b = \text{çift}$

$3b = \text{çift}$

$b = \text{çift}$

a hakkında bilgimiz yok.

I. $a + b$ $\quad$ T + Ç = T

Ç + Ç = Ç

II. $T^{Ç} = T$ $\quad Ç^{Ç} = Ç$

III. T • Ç = Ç

Ç • Ç = Ç

Cevap: C

42. $2 \triangle 3 = (2 + 3, 2 \bullet 3, 2 - 3)$

$= (5, 6, -1)$

$= (x, y, z)$

$x + y + z = 5 + 6 + (-1) = 10$

Cevap: A

43. $\dfrac{a^2(a+1)+a+1}{a^2(a-2)+a-2} = \dfrac{(a+1)\cancel{(a^2+1)}}{(a-2)\cancel{(a^2+1)}}$

$= \dfrac{a+1}{a-2}$

Cevap: C

44. AB doğal sayısı 4'e ve 9'a tam bölünen bir sayıdır.

ekok(4, 9) = 36

36'nın katları olur.

36 72 ~~108~~ (3 basamaklı olmaz.)

AB = 36 ise $3 \bullet 6 = 18$

AB = 72 ise $+\ 7 \bullet 2 = 14$

32

Cevap: E

45.

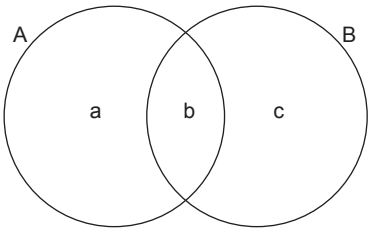

a + b = 15

b + c = 8

ortak alan b en büyük değeri almalı

b = 8 ise

c = 0

a = 7

$(A \cup B) \setminus (A \cap B) = a + c = ?$

$= 7 + 0 = 7$

Cevap: E

46. ~~99~~
~~98~~
97 → asal 9 + 7 = 16 → asal değil
~~96~~
~~95~~
~~94~~
~~93~~
~~92~~
~~91~~
~~90~~

89 → asal 8 + 9 = 17

$8 \bullet 9 = 72$

Cevap: A

47.

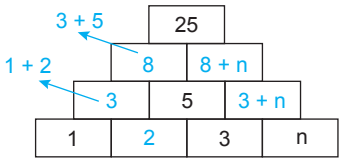

8 + 8 + n = 25

16 + n = 25

n = 9

Cevap: B

48. Örüntü döngüsü (aynı durumun tekrarı) 8 adımdır.

Bir döngüde 2 kere 3 numara kullanılır.

1 kere 5 numara kullanılır.

21. kez 3 kullanıldı.

20 : 2 = 10 tam tur ve sonra 1 kere daha 3 kullanılmış.

. . . 1 2 3

10 tam turda $10 \bullet 1 = 10$ kez 5 numara kullanılır diğer yarım turda 5 numaraya ulaşmamıştır.

Yani 10 kere 5 kullanılır.

Cevap: B

49. 8 vagon + 1 lokomotif = 9V

Vagon boyuna V dersek lokomotifin boyu da V olur.

Aradaki mesafe 1 eksik olur. 9 – 1 = 8

Toplam boy

9V + 8x = 107

3 vagon çıkarılırsa 5 vagon + lokomotif = 6V

Aralarındaki mesafe 6 – 1 = 5x

8 / 6V + 5x = 71

–5 / 9V + 8x = 107

$$\begin{array}{rr} & 48V + \cancel{40x} = 568 \\ + & -45V - \cancel{40x} = -535 \\ \hline & 3V = 33 \\ & V = 11 \end{array}$$

6 • 11 + 5x = 71

66 + 5x = 71

5x = 5

x = 1

10 Vagon + lokomotif = 11V

Aralarındaki mesafe 11 – 1 = 10x

11V + 10x = ?

11 • 11 + 10 • 1 = 121 + 10 = 131

Cevap: C

50. Toprak 1 tam tur atıyor hızı V olsun.

Kenan aynı sürede 2 tur atıyor hızı 2V olur.

(1 dakika 60 saniye)

Karşılıklı gidiyorlar.

Hız = $V_1 + V_2$

= V + 2V

= 3V olur.

V hızla → 60 saniye

3V hızla → X (Ters orantı)

$\cancel{3V} \cdot x = \cancel{V} \cdot 60$

x = 20 saniye

Cevap: C

51. Satılan çaylardan toplam

20 • 10 = 200

Satılan kahvelerden toplam

30 • 15 = 450

Satılan pastalarda toplam x tane satılsa

40 • x

200 + 450 + 40 • x = 1210

650 + 40x = 1210

40x = 560

x = 14

Cevap: C

52. Kurabiye toplam = 40 + 20 + 25 + 15 = 100 (tamamı 360°)

En büyük açılı 40 gr olan

360°	100
x	40

360 • 40 = 100 • x

144

360	100
x	25

360 • 25 = 100 • x

90 = x

Şekil 1'de 90° yok.

Islak kek tamamı (360°)

22 + 44 + 8 + 16 = 90

360°	90
x	44

$36\cancel{0} \cdot 44 = 9\cancel{0}x$

176 = x

Şekil 1'de yok.

Pasta tamamı 100

en fazla 40

360°	100
x	40

360 • 40 = 100 • x

144 = x

Un → 30

360°	100
x	30

360 • 30 = 100 • x

108 = x sağlar.

Cevap: B

53. 4 kişilik masa sayısı x

6 kişilik masa sayısı x

9 kişilik masa sayısı 15 – 2x

$4x + 6x + 9 \cdot (15 - 2x) = 87$

$10x + 135 - 18x = 87$

$48 = 8x$

$6 = x$

$\text{Olasılık} = \frac{\text{istenen}}{\text{tümü}} = \frac{6}{15} = \frac{2}{5}$

Cevap: D

54.

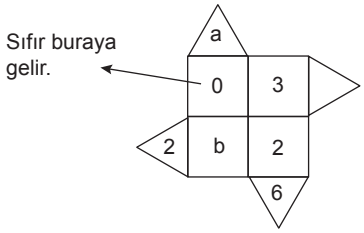

$b = 1$

$a = 0 \cdot 1 = 0$

$a + b = 1 + 0 = 1$

Cevap: E

55.

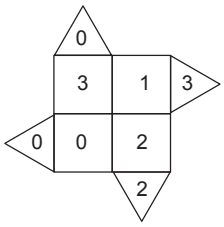

Sıfırların kesişimi 0 olmalı. Üçgenlerde 6 olmadığı için 2 ve 3 aynı satır ve sütunda olmamalı.

Cevap: D

56.

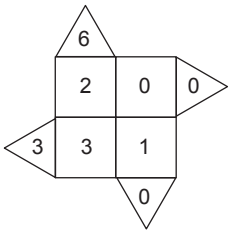

Sıfırların kesişimi 0 olmalı. Sayıların toplamını büyük elde etmek için 2 ve 3'ü aynı satır veya sütunda yazmalıyız.

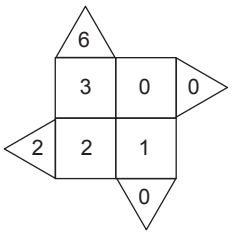

Bu durumda toplam daha küçük çıktığı için almayız.

$a + b = 6 + 3 = 9$

Cevap: A

57.

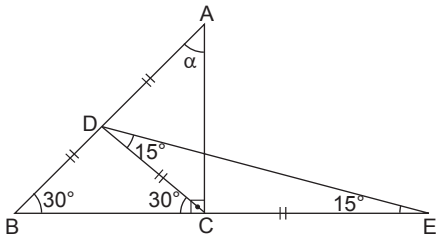

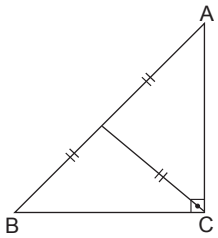

Muhteşem üçlü

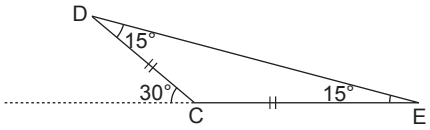

İki iç açı komşu olmayan bir dış açıya eşittir.

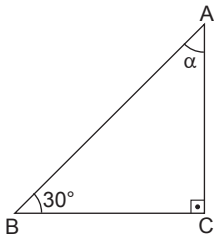

$30 + \alpha + 90 = 180$

$\alpha = 60$

Cevap: D

58.

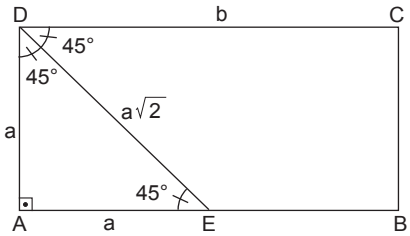

$\frac{90}{2} = 45^\circ$

$|DC| \cdot |DE| = 18$

$\frac{a\sqrt{2} \cdot b}{\sqrt{2}} = \frac{18}{\sqrt{2}}$

$a \cdot b = \frac{18}{\sqrt{2}} = \frac{18\sqrt{2}}{2} = 9\sqrt{2}$

Alan(ABCD) = $a \cdot b = 9\sqrt{2}$

Cevap: A

59.

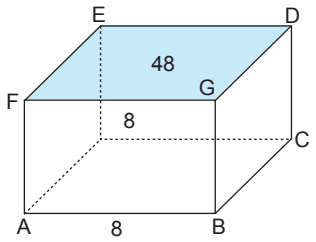

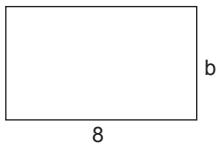

Alan = 8 • b

48 = 8 • b

6 = b

Yan alan

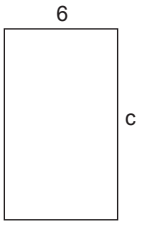

Alan = 6 • c

24 = 6 • c

4 = c

Köşegenler 8, 6, 4 oldu.

Hacim = a • b • c

= 8 • 6 • 4

= 192

Cevap: B

60.

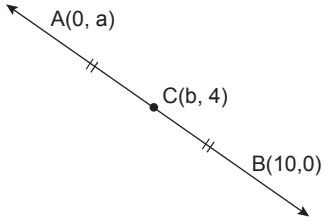

C noktası |AB| nın orta noktasıdır.

$c\left(\frac{x_1+x_2}{2}, \frac{y_1+y_2}{2}\right)$

$\frac{0+10}{2} = b$ $\qquad$ $\frac{a+0}{2} = 4$

5 = b $\qquad$ a = 8

a + b = 5 + 8 = 13

Cevap: C

Bu testte 60 çözüm vardır.

1. 10. ve 13. yüzyıllar arasında Doğu Avrupa'da varlık gösteren Kıpçaklar, hem kendi kültürel üretimleriyle hem de başka toplumların eserlerinde konu edilerek tarih sahnesinde yer almışlardır. *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde Oğuzlar ile Kıpçaklar arasındaki mücadelelere değinilmesi, Kıpçakların dolaylı biçimde bu eserde yer aldığını göstermektedir. *Codex Cumanicus*, Kıpçak (Kuman) Türklerine ait dil ve kültürü yansıtan doğrudan bir kaynak niteliği taşımaktadır. *İgor Destanı* ise Ruslar ile Kıpçaklar arasındaki mücadeleleri konu alarak Kıpçakları tarihsel bir unsur olarak ele almaktadır. Bu nedenle her üç eser de Kıpçaklarla ilişkilendirilebilir.

Cevap: E

2. Türk İslam devletlerinde devlet memurluğunun babadan oğula geçmesi, görevlerin belirli ailelerin elinde toplanmasına neden olmuştur. Bu durum, zamanla bürokratik kademelerde ayrıcalıklı ve egemen bir sınıfın oluşmasına zemin hazırlamıştır. Fakat bu uygulamanın ülke genelinde işsizliği azaltması ya da başarılı bir dış politikanın ortaya çıkmasıyla doğrudan bir ilişkisi bulunmamaktadır. Başarılı bir dış politika liyakat, askerî güç ve diplomasiyle ilgilidir; kalıtsal memuriyetle doğrudan bağlantılı değildir.

Cevap: A

3. Türkiye Selçukluları, Süleyman Şah'ın ölümünden sonra bir süre hükümdarsız kalmış ve siyasi birlik dağılmıştır. Bu dönemin ardından tahta çıkan **I. Kılıçarslan,** Anadolu'daki Selçuklu birliğini yeniden sağlayarak devleti toparlamış ve bu nedenle "Türkiye Selçuklu Devleti'nin ikinci kurucusu" olarak anılmıştır.

Çelebi Mehmet, Ankara Savaşı'ndan sonra yaşanan Fetret Devri'ni sona erdirerek Osmanlı Devleti'nde siyasî birliği yeniden sağlamış ve bu nedenle "Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu" olarak anılmıştır.

Süleyman Şah, Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurucusu olup Anadolu'da Selçuklu hâkimiyetini başlatan ilk hükümdardır.

Alaaddin Keykubad Dönemi'nde Türkiye Selçuklu Devleti en parlak zamanlarını yaşamış, siyasî, askerî ve ekonomik açıdan büyük bir güç hâline gelmiştir.

II. Gıyaseddin Keyhüsrev Dönemi, Türkiye Selçukluları için gerileme sürecinin başladığı bir dönemdir. Kösedağ Savaşı'nın kaybedilmesiyle devlet Moğol baskısı altına girmiş ve siyasî otorite zayıflamıştır.

Cevap: D

4. Osmanlı tarihinde "Feth-i Mübin (Müjdelenmiş Fetih - Apaçık Fetih)" olarak adlandırılan ve Peygamber Efendimizin müjdelemiş olduğu fetih, **İstanbul'un Fethi**'dir. Bu yüzden böyle bir film çekmek isteyen yapımcı İstanbul'un Fethi'ni ele almak durumundadır.

Mohaç Zaferi (1526), Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile Macar Krallığı arasında yapılmıştır. Yaklaşık iki saat süren bu savaşta Osmanlı ordusu kesin bir zafer kazanmış, Macar Krallığı sona ermiş, Osmanlı Devleti Orta Avrupa'da üstünlük sağlamıştır.

Preveze Zaferi (1538), Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı donanmasının Barbaros Hayreddin Paşa komutasında Haçlı donanmasını mağlup ettiği deniz savaşıdır. Bu zaferle Osmanlı Devleti Akdeniz'de üstünlüğü ele geçirmiş, Akdeniz uzun süre Türk gölü hâline gelmiştir.

Edirne'nin Fethi (1361), Orhan Bey Dönemi'nde Şehzade Murat komutasındaki birlikler tarafından gerçekleştirilmiştir. Murat padişah olunca da şehir Osmanlıların Balkanlardaki yeni başkenti olmuştur. Bu fetih, Osmanlıların Rumeli'deki ilerleyişini kolaylaştırmış ve Balkanlar'daki siyasi hâkimiyetlerini güçlendirmiştir.

Rumeli'ye Geçiş, Orhan Bey Dönemi'nde Çimpe Kalesi'nin alınmasıyla Osmanlı Devleti'nin Avrupa'ya ilk kalıcı adımını atmasıdır. Bu gelişme, Osmanlıların Balkanlar da hızla ilerlemesinin ve Avrupa'da yerleşik hâle gelmesinin başlangıcı olmuştur

Cevap: D

5. Osmanlı medreselerinde diğer İslam ülkelerinden gelen alimlerin etkisi, özellikle "Arabi, Acemi" gibi sıfatlarla anılan öğretim görevlilerinin varlığıyla kanıtlanabilir. Bu sıfatlar, medreselerde ders veren bazı alimlerin yabancı kökenli olduğunu göstermektedir.

Fakat, derslerin içeriği (fıkıh, kelam gibi) ve eğitim dili (Arapça) sadece genel medrese geleneğinin bir parçasıdır ve doğrudan yabancı alimlerin katkısını kanıtlamaz.

Cevap: A

6. Tımar sisteminde en büyük yeri teşkil eden sipahi tımarıdır. Sipahilerin sefer zamanlarında, tımarlarının verimine göre, cebelü (zırhlı asker) götürmek mecburiyetleri vardır. Sefere gelemedikleri yıla ait vergi hâsılatı ise devlete kalırdı. Sipahi ölünce, dirliğinin kılıç kısmı berat ile çocuklarına bırakılırdı. Hakkında bilgi verilen bu tımar çeşidi **Eşkinci tımarıdır.** Özellikle savaşlarda yararlılık gösteren askerlere verilen tımardır.

Mustahfız tımarı: Kale muhafızlarına verilen tımardır.

Hizmet tımarı: Saraylardaki hizmetlilere ve büyük camilerin imam ve hafızlara verilen tımardır.

Yurtluk arazi: Vergi gelirinin sınır boylarında akıncılara bırakıldığı arazilerdir.

Ocaklık arazi: Vergi gelirinin kale komutanlarına ve tersanelere bırakıldığı arazilerdir.

Cevap: C

7. Soruda Osmanlı padişahlarının şiirlerinde kullandıkları mahlasları ile eşleştirilmesi isteniyor ve yanlış olanı arıyoruz. Bu arada, mahlas genellikle Divan şiiri ve Türk halk şiiri ozanlarının yapıtlarında kullandıkları ve ünlendikleri takma addır.

Fatih Sultan Mehmet, Avni mahlasını kullanmıştır.

II. Bayezit, Adli mahlasını kullanmıştır.

III. Selim, İlhami mahlasını kullanmıştır.

II. Murat, Muradi mahlasını kullanmıştır.

Fakat Kanuni Sultan Süleyman'ın mahlası Muhibbi'dir. "Necib" ise III. Ahmet'in kullandığı mahlastır.

Cevap: C

8. Batılı bir seyyahın kullandığı " 16. yüzyılda Katoliklikten ayrılmış Hristiyanlar Avrupa'da çeşitli cezalara çarptırılırken buna karşın aynı dönemde Türkler, yönetimi altındaki gayrimüslimlerin dinî inançlarına ve kurumlarına saygı göstermekteydi." ifadelerine bakarak Osmanlı toplumu ve yönetimiyle ilgili; hoşgörünün egemen olduğu yorumu yapılabilir.

Fakat, "Din ve devlet işlerinin ayrı olduğu" ifadesi tam doğru değil, çünkü Osmanlı'da devlet işleri ve din işleri tamamen ayrılmış değildi; yönetim İslam hukukuna dayanıyordu. Yine Hristiyanların istedikleri yerde kilise inşa edebilmesi de söz konusu değildir. Kilise yapımı ihtiyaç olan yerde padişah izni ile söz konusu olabilirdi.

Cevap: B

9. XVIII. yüzyılda Osmanlı'da âyan ve eşraf, halkın gözünde sözü geçen, nüfuz sahibi kişilerdi. Devletle iş birliği yaparak vergilerin toplanmasında, asayişin sağlanmasında, eşkiyalık hareketlerinin bastırılmasında ve orduya asker sağlanmasında görev aldılar.

Fakat, resmî yargı yetkisi onlara verilmemişti, bu yetki sadece kadılar ve mahkemeler tarafından kullanılırdı.

Cevap: E

10. II. Mahmut Dönemi'nde, klasik medrese eğitimine ek olarak modern askerî ve sivil okullar açılmıştır. Bu durum Osmanlı toplumunda çeşitli etkiler yaratmıştır. Öncelikle, bu okullardan mezun olanların sayısı arttığı için okuryazar oranı yükselmiş, daha çok insan temel eğitim alabilir hâle gelmiştir. Aynı zamanda, Batı tarzı eğitim ile geleneksel medrese eğitimi yan yana yürüdüğü için toplumda kültürel ikilik ortaya çıkmış, yani klasik ve modern değerler arasında bir fark ve tartışma doğmuştur. Ayrıca, açılan askerî okullar ordunun modernleşmesini hızlandırmış, askerî alanda yeni bilgi ve tekniklerin uygulanmasına imkân sağlamıştır. Bu nedenle modern eğitim kurumlarının açılması üç öncül üzerinde de etkili olacaktır.

Cevap: E

11. 19. yüzyılda Osmanlı Devleti, eşit bir Osmanlı tebaası oluşturmak amacıyla çeşitli adımlar atmıştır. Ancak Rusya, bu çabaları yetersiz bularak cemaatlerin milliyet esasına göre teşkilatlanmasını istemiştir. Bu tutumuyla Rusya, Osmanlı'daki etnik unsurlardan kendi politik çıkarları doğrultusunda yararlanmayı amaçlamıştır.

Rusya'nın amacı Osmanlı'da demokratik ya da meşrutiyet rejimi kurmak değil, kendi çıkarlarını güçlendirmekti. Meşrutiyet, Osmanlı'nın kendi iç yönetimiyle ilgilidir ve Rusya bunu istememiştir.

Rusya aksine Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü korumak değil zayıflatmak istiyordu. Cemaatlerin milliyet esasına göre örgütlenmesini destekleyerek, Osmanlı'yı içten bölmeye çalışmıştır.

Denge siyaseti genellikle Avrupa devletleri arasındaki güç dengesi ile ilgilidir. Burada Rusya'nın amacı Osmanlı iç işlerine müdahale etmek ve etnik grupları kendi lehine kullanmaktır, Avrupa dengesi kurmak değil.

Rusya'nın amacı demokrasi veya halk yönetimini güçlendirmek değildir. Onun tek amacı Osmanlı'yı zayıflatmak ve etnik/dinî gruplardan yararlanmaktır.

Cevap: A

12. 24 Temmuz 1908 tarihli "Meclis-i Mebusanın içtimaa davet olunması hakkında irade-i seniyye" belgesi, padişah II. Abdülhamit'in Meclis-i Mebusanı yeniden topladığını gösterir. Bu olay, II. Meşrutiyet'in ilanı ile doğrudan ilişkilidir ve Osmanlı'da anayasal yönetimin tekrar yürürlüğe girmesini simgeler. Yine verilen tarih bilgisi de bizi II. Meşrutiyet seçeneğine götürecektir.

I. Meşrutiyet 1876'da ilan edildiğinden 1908 tarihli belge I. Meşrutiyet ile ilgili olamaz.

Babıali Baskını 1913'te gerçekleşmiştir. 1908'de Meclis-i Mebusanın toplanması kronolojik olarak bu olayla ilgili olamaz.

Tanzimat Fermanı 1839'da ilan edilmiştir. Verilen belge kronolojik olarak bu olayla ilgili olamaz.

Kanunuesasi 1876'da hazırlanmıştır ve I. Meşrutiyet'in temelini oluşturur. 1908 belgesi Kanunuesasi'nin hazırlanmasıyla ilgili olamaz.

Cevap: D

13. Derne, Trablusgarp Savaşı (1911-1912) sırasında İtalyan saldırılarına uğramış bir şehirdir. Mustafa Kemal, genç bir subay olarak Trablusgarp Savaşı'na gönüllü olarak katılmış ve Derne komutanlığını üstlenmiştir.

Dömeke Savaşı, 1896-97 Osmanlı Yunan Savaşı'nda ki en önemli muharebedir.

İkinci Balkan Savaşı 1913'te ve Balkanlarda yaşanan bir savaştır.

Çanakkale Savaşı, Birinci Dünya Savaşı sırasında Çanakkale Cephesi'nde yaşanan savaşlardır.

Katma Savaşı, 26 Ekim 1918'de Halep'in kuzeyinde Mustafa Kemal Paşa'nın İngilizleri durdurduğu ve İngilizlerin Anadolu'ya girmesine mani olduğu savaştır.

Cevap: A

14. Sevk ve İskân Kanunu, 27 Mayıs 1915'te hazırlanmış ve 1 Haziran 1915'te yürürlüğe girmiştir. Osmanlı'da kanun ve resmî düzenlemeler, resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girerdi. 1915 yılında Osmanlı'nın resmî gazetesi ***Takvim-i Vekayi*** olduğu için kanun, bu gazetede yayımlanarak resmen yürürlüğe girmiştir.

***Tercüman-ı Ahval*,** Osmanlı'daki ilk özel gazetedir, resmî nitelikte değildir ve kanunları yayımlamak için kullanılmamıştır.

***Ceride-i Resmiye*,** TBMM'nin resmî gazetesidir.

Tasvir-i Efkâr, Osmanlıda özel bir gazeteydi ve resmî kanun ve düzenlemeleri yayımlamazdı.

Hakimiyet-i Milliye, 10 Ocak 1920'de Ankara'da çıkarılan ve TBMM'nin yarı resmi gazetesi olan bir yayındır.

Cevap: C

15. Amasya Genelgesi hazırlanırken Anadolu'daki bazı komutanlar, bulundukları yerlerden telgrafla bilgilendirilmiş ve onayları alınmıştır. Konya'da görevli olan Mersinli Cemal Paşa ve Erzurum'da görevli olan Kâzım Karabekir Paşa, bu kapsamda bilgilendirilen ve onayları alınan komutanlardır.

Cevap: D

16. Sivas Kongresi, Millî Mücadele'nin ülke genelinde tek merkezden yürütülmesini amaçlayan önemli bir kongredir. Bu kongrede, Anadolu'daki tüm millî cemiyetler birleştirilmiş, vatanın bütünlüğü vurgulanmış ve ülkenin her türlü işgale karşı birlikte mücadele etmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca Heyet-i Temsiliyenin yalnızca bölgesel değil, tüm ülkeyi temsil ettiği kabul edilmiştir.

Fakat Misakımillî kararları, Sivas Kongresi'nde değil, daha sonra Son Osmanlı Mebusan Meclisinde alınmış ve uluslararası kamuoyuna duyurulmuştur. Bu nedenle Misakımillî'nin ilanı Sivas Kongresi ile ilgili değildir.

Cevap: E

17. TBMM, Millî Mücadele Dönemi'nde halkı bilinçlendirmek, isyanları önlemek ve karşı propagandaları etkisiz hâle getirmek amacıyla milletvekilleri, öğretmenler, aydınlar ve din adamlarından oluşan heyetler oluşturmuştur. Bu heyetler köy köy ve kasaba kasaba dolaşarak halkı TBMM'nin etrafında birleşmeye çağırmış ve Millî Mücadele'nin haklılığını anlatmıştır. TBMM tarafından oluşturulan bu heyetlere İrşad Heyeti adı verilmiştir. İrşad kelimesi zaten "aydınlatma, doğru yola yöneltme" anlamına gelir ve yapılan işle bire bir örtüşür.

Nasihat Heyeti: Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İstanbul Hükûmeti, Anadolu'da artan tepkileri ve direniş hareketlerini kontrol altına almak amacıyla Nasihat Heyetleri oluşturmuştur. Bu heyetler, padişaha ve İstanbul Hükûmetine bağlılığı artırmak, halkı işgallere karşı sessiz kalmaya yönlendirmek ve Millî Mücadele'nin yayılmasını engellemek için Anadolu'ya gönderilmiştir.

Cevap: D

18. Millî Mücadele Dönemi'nde Yunan ordusu, Anadolu'da ilerleyişini sürdürürken Sakarya Meydan Muharebesi'nde yenilgiye uğramıştır. Bu savaşta Türk ordusu Yunan taarruzunu durdurmuş, savaşın ardından stratejik üstünlük Türk tarafına geçmiştir. Sakarya Savaşı'ndan sonra Yunanlar, Anadolu'da büyük bir yenilgiye uğrayarak "Küçük Asya Felaketi" ile karşılaşmamak için tamamen savunmaya çekilmiştir.

I. ve II. İnönü: Yunan ilerleyişini yavaşlatmış ama tamamen durdurmamıştır.

Eskişehir - Kütahya: Türk ordusu geri çekilmiştir.

Başkomutanlık (Büyük Taarruz): Yunanların kesin yenilgisi ve çekilmesidir. Yunanlar bu bozguna Küçük Asya Felaketi diyecektir.

Cevap: C

19. Mustafa Kemal Paşa'nın sözlerinde, Millî Mücadele Dönemi'nde doğuya doğru ilerleyen, kendi teşkilatlandırma gücüyle bir ordu kuran, bu ordunun başına geçerek Kars Zaferi'ni kazandıran ve Doğu Anadolu'da düzeni sağlayan bir komutandan bahsedilmektedir. Bu özellikler, Millî Mücadele'de Doğu Cephesi Komutanı olarak görev yapan **Kazım Karabekir Paşa'**ya aittir. Kâzım Karabekir Paşa, Doğu Cephesi'nde elde ettiği başarılarla Kars ve çevresini kurtarmış, bölgede Millî Mücadele'nin sağlam temellere oturmasını sağlamıştır.

Fevzi Çakmak Paşa, Millî Mücadele boyunca Genelkurmay Başkanlığı yapmış ve özellikle Batı Cephesi'nin düzenlenmesinde etkili olmuştur.

Cafer Tayyar Paşa, Trakya bölgesinde görev almış ve Yunan ilerleyişine karşı burada mücadele etmiştir.

Cevat Çobanlı Paşa, daha çok Çanakkale Savaşı'ndaki başarılarıyla tanınmaktadır.

Ali Fuat Paşa ise Kuvayımilliye'nin Batı Cephesi komutanı olarak görev yapmış, Moskova Antlaşmasını imzalayan komutanımızdır.

Cevap: B

20. Millî Mücadele Dönemi'nde Anadolu'da büyük yıkıma sebep olan Yunanistan, Lozan Antlaşması'nda bu tahribata karşılık olarak Karaağaç ve çevresini Türkiye'ye bırakmayı kabul etmiştir.

Fakat Osmanlı Devleti'nin borçlarından üzerine düşeni ödemek ve Sevr ile elde ettiği kapitülasyon hakkından vazgeçmek tazminat ile ilgili gelişmeler değildir. Her birinin kendi bağlamında bir anlamı vardır.

Cevap: A

21. Soruda verilen maddede hükûmete, gericilik ve isyanlara karşı ülke düzenini korumak amacıyla yayınları yasaklama ve sorumluları İstiklâl Mahkemelerine sevk etme yetkisi verilmektedir. Bu geniş ve olağanüstü yetkiler, 1925'te Şeyh Sait İsyanı sonrası çıkarılan Takrir-i Sükûn Kanunu'na aittir.

Bir başka bakış açısı da şudur. Soruda verilen bilgi de Cumhurbaşkanı ayrıntısından anlaşılacağı üzere, 1923 ve sonrası yani Cumhuriyet Dönemi cevabı bulmak için dikkat edilecek püf noktadır.

Nisb-i Müzakere, I. TBMM Dönemi'ndedir. Hıyanet-i Vataniye, I. TBMM'nin çıkardığı ilk kanundur. Men-i İsrafat ve 1921 Anayasası olan Teşkilat-ı Esasi, I. TBMM Dönemi'ndeki düzenlemelerdir. Fakat Takrir-i Sükûn 1925'te çıkarılan bir kanundur.

Cevap: B

22. Cumhuriyetin ilanıyla kurulan kabinede Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk sağlık bakanı olan ve 1925-37 yılları arasında kesintisiz olarak bu görevi üstlenen Atatürk'ün sağlık bakanı **Refik Saydam**'dır. Bu yönüyle hem Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk sağlık bakanı olmuş hem de Atatürk Dönemi'nde en uzun süre görev yapan bakanlardan biri olmuştur. Türkiye'de koruyucu hekimlik anlayışının yerleşmesi ve sağlık teşkilatının kurulmasında önemli katkılar sağlamıştır. 1928'de kurulan Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü, aşı ve serum üretimiyle Türkiye'nin kendi kendine yetmesini sağlamış, aynı zamanda bilimsel sağlık çalışmalarının merkezi olmuştur. Bu enstitü uzun yıllar ülkenin sağlık altyapısının temel taşlarından biri olmuştur. Refik Saydam yalnızca Sağlık Bakanı değil, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin 4. başbakanıdır (1939-1942). Atatürk ve İnönü dönemlerinde devlet yönetiminde etkin rol oynamış, özellikle savaş yıllarında halk sağlığının korunmasına büyük önem vermiştir.

Adnan Adıvar, Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Paşa'nın yanında yer almış bir doktor, siyasetçi ve aydındır. TBMM'nin açılmasından sonra ilk sağlık bakanı (Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili) olarak görev yapmıştır.

Türkân Akyol, Türkiye'nin ilk kadın bakanıdır. 1971 yılında kurulan hükûmette Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı olarak görev yapmıştır.

Dr. Rıza Nur, Millî Mücadele ve erken Cumhuriyet Dönemi'nin önemli devlet adamlarındandır. TBMM'de milletvekilliği yapmış, Sağlık Bakanlığı görevinde bulunmuştur. Lozan Barış Konferansı'nda Türk heyetinde yer almıştır.

Mahmut Esat Bozkurt, Cumhuriyet'in ilk yıllarının önemli hukukçularındandır. 1924-1930 yılları arasına Adalet Bakanlığı yapmış, Türk Medeni Kanunu'nun kabulünde ve hukuk alanındaki inkılaplarda aktif rol oynamıştır. Kabotaj Kanunu ile Türkiye'nin denizlerdeki egemenliğinin güçlenmesine katkı sağlamıştır. Bozkurt-Lotus Davasında Türkiye'yi başarıyla savunmuş ve davayı kazanmıştır.

Cevap: E

23. Fransız İhtilali; milliyetçilik düşüncesini ortaya çıkarmış, ulus bilincini güçlendirmiştir. Aynı zamanda laiklik anlayışının gelişmesinde etkili olmuş, din ve devlet işlerinin ayrılması fikrini yaygınlaştırmıştır.

Buna karşılık devletçilik, Türkiye'nin kendi ekonomik ve sosyal şartlarının bir sonucu olarak, özellikle özel sektörün yetersiz kaldığı alanlarda devletin öncü rol üstlenmesi ihtiyacından doğmuştur. Hatta devletçilik anlayışının daha sert uygulamaları olsa da komünist sistemden, SSCB uygulamalarından esinlenildiği bile söylenebilir. Bu ilke Fransız İhtilali'nden etkilenmemiştir.

Cevap: C

24. Bu soruda verilen ifade, Türk topraklarında Türkçenin yasaklanmasına karşı bir tepkiyi anlatmaktadır. 1933 yılında İstanbul'da üniversite öğrencilerinin protesto ettiği olay, yabancı bir şirkete ait tren vagonlarında Türkçe konuşmanın yasaklanması üzerine ortaya çıkmıştır. Öğrenciler, bunun Türkiye'nin egemenlik haklarına ve milli onuruna aykırı olduğunu savunarak gösteriler düzenlemiştir. Bu gelişme tarihe Vagon Li Olayı olarak geçmiştir.

Bursa Olayı ezanın Türkçe okunmasına tepki gösterilen bir ayaklanmadır.

Bozkurt-Lotus Olayı deniz taşımacılığı ve uluslararası hukukla ilgilidir.

Razgrad Olayı Bulgaristan'daki Türk azınlığa yönelik saldırılarla ilgilidir.

Hatay Meselesi Türkiye-Fransa arasında yaşanan diplomatik bir sorundur.

Cevap: A

25. J. Mackinder'in ortaya koyduğu bu teori, kara merkezli bir hâkimiyet anlayışına dayanır. Mackinder'e göre Doğu Avrupa'ya hâkim olan, "Kalpgâh (Heartland)" olarak adlandırılan İç Avrasya'yı kontrol eder; İç Avrasya'yı kontrol eden ise dünya adasına ve dolayısıyla dünyaya hâkim olur. Hitler'in II. Dünya Savaşı'nda özellikle Doğu Avrupa ve Sovyet topraklarına yönelmesinin temelinde de bu düşünce yer almıştır. Bu yaklaşım deniz veya hava gücünü değil, **kara hâkimiyetini** esas alır.

Deniz Hâkimiyet Teorisi, Amerikalı amiral ve düşünür Alfred Thayer Mahan tarafından ortaya atılmıştır. Bu teoriye göre bir devletin siyasi, askerî ve ekonomik bakımdan güçlü olabilmesi, denizlere hâkim olmasına bağlıdır. Deniz ticaret yollarını, boğazları ve limanları kontrol eden devletler hem ticareti hem de sömürgeleri denetim altına alarak dünya siyasetinde üstünlük sağlar. Güçlü bir donanma, stratejik deniz üsleri ve deniz ticaretinin korunması bu teorinin temel unsurlarıdır. Mahan'a göre deniz gücüne sahip olan devletler uzun vadede küresel hâkimiyet kurabilir.

Hava Hâkimiyet Teorisi, bir devletin askerî ve siyasi üstünlüğünün hava gücünü kontrol etmesine bağlı olduğunu savunan bir görüştür. Bu teoriye göre hava sahasına hâkim olan devlet; kara ve deniz kuvvetlerini destekleyebilir, düşmanın ulaşım, haberleşme ve savunma sistemlerini etkisiz hâle getirerek savaşın sonucunu belirleyebilir. Özellikle I. ve II. Dünya Savaşları sonrasında uçak teknolojisinin gelişmesiyle hava gücünün modern savaşlarda temel bir unsur olduğu kabul edilmiştir.

Kenar Kuşak Hâkimiyet Teorisi, Amerikalı siyaset bilimci Nicholas Spykman tarafından ortaya atılmıştır. Bu teoriye göre dünyaya hâkim olmanın yolu, Avrasya'nın iç kesimlerinden (Heartland) değil, Avrasya'yı çevreleyen kıyı ve geçiş bölgelerine yani kenar kuşağa (Rimland) hâkim olmaktan geçer. Spykman'a göre Doğu Avrupa'dan Orta Doğu'ya, Güney ve Doğu Asya'ya uzanan bu kenar kuşak; nüfus, ticaret yolları ve stratejik boğazlar açısından büyük önem taşır. Bu bölgeleri kontrol eden devlet, hem kara hem de deniz gücünü dengeleyerek küresel üstünlük sağlar. Kenar kuşağı kontrol eden, Avrasya'yı; Avrasya'yı kontrol eden ise dünyayı kontrol eder anlayışına dayanır.

Kuşatma Teorisi, bir devletin rakibini doğrudan saldırı yerine çevreleyerek, siyasi, askerî ve ekonomik bakımdan baskı altına almasını esas alan bir güç anlayışıdır. Bu teoriye göre hedef alınan devlet; üsler, ittifaklar, askerî bölgeler ve stratejik noktalar yoluyla kuşatılır, böylece hareket alanı daraltılarak zayıflatılır.

Özellikle Soğuk Savaş Dönemi'nde uygulama alanı bulan Kuşatma Teorisi, büyük güçlerin rakiplerini çevreleme ve dengeleme politikaları ile kontrol altında tutmayı amaçlamasına dayanır.

Cevap: B

26. Soğuk Savaş Dönemi'nde SSCB ile Çin arasındaki ayrılığı kendi lehine kullanmayı amaçlayan "Üçgen Diplomasisi" ABD tarafından uygulanmıştır. ABD, özellikle 1970'li yıllarda Başkan Nixon ve Dışişleri Bakanı Kissinger döneminde, Çin ile yakınlaşarak Sovyetler Birliği'ni dengelemeyi hedeflemiştir. Böylece ABD-Çin-SSCB arasında bir güç dengesi kurulmaya çalışılmıştır.

Cevap: A

27. SSCB'nin dağılmasından sonra Rusya, eski Sovyet coğrafyasında nüfuzunu sürdürmek amacıyla bazı örgütlenmelere öncülük etmiştir. Bağımsız Devletler Topluluğu, Sovyetler Birliği'nden ayrılan cumhuriyetleri Rusya etrafında bir arada tutmak amacıyla doğrudan Rusya'nın öncülüğünde kurulmuştur. Şangay Beşlisi de Rusya'nın, Çin ve Orta Asya devletleriyle birlikte bölgesel güvenlik ve iş birliği sağlamak amacıyla içinde yer aldığı bir oluşumdur.

Fakat Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Soğuk Savaş sürecinde ortaya çıkmış ve çok taraflı bir Avrupa örgütü olup Rusya'nın liderliğinde kurulmamıştır.

Cevap: D

28. Soruda verilen iki durum

- Gündüz ve gece süresi eşitlenmiştir.
- Gündüz süresi gece süresini geçmiştir.

Dünya'da gece-gündüz eşitliği (Ekinoks)

Gece ve gündüzün eşit olduğu tarihler:

- 21 Mart (İlkbahar ekinoksu)
- 23 Eylül (Sonbahar ekinoksu)

Türkiye için önemli durum

Türkiye Kuzey Yarım Küre'dedir.

- 21 Mart'tan sonra gündüzler uzamaya başlar.
- Yani gündüz süresi gece süresini geçer.

Seçenekleri inceleyelim

- Haziran: Gündüz zaten çok uzundur. Eşitlik yoktur.
- Eylül: Gündüz ve gece eşittir. Ama sonrasında geceler uzar.
- Mayıs: Gündüz uzun ama eşitlik yoktur.
- Mart: Gece-gündüz eşittir. Sonrasında gündüzler daha uzun olur.
- Aralık: En uzun gece yaşanır. Eşitlik yoktur.

Cevap: D

29. Soruda oluşumu en eski olan arazi soruluyor. Bunun için seçeneklerin jeolojik oluşum zamanlarını düşünmek gerekir.

A) Yıldız Dağları (Istranca Dağları) Çok eski

- I. Zaman (Paleozoik) kökenli masif arazidir. Türkiye'nin en eski jeolojik oluşumlarından biridir.

B) Ege Denizi çok genç

- III. Zaman sonları ve IV. Zaman başlarında oluşan horst-graben sisteminin çökmesiyle oluşmuştur.

C) Çarşamba Deltası çok genç

- Akarsuların biriktirmesiyle oluşan delta ovasıdır. Kuvaterner (IV. zaman) oluşumludur.

D) Kula Volkanları çok genç

- Türkiye'nin en genç volkanik alanlarından biridir. Kuvaterner döneminde oluşmuştur.

E) İstanbul Boğazı çok genç

- IV. Zaman'da deniz seviyesinin yükselmesiyle oluşmuştur.

Cevap: A

30. Soruda şu özellikler verilmiş:

- Volkanik püskürmeler, piroklastik materyaller, kalın tüf tabakaları, yüzey sularının aşındırması, keskin sırtlarla ayrılan yarıntılar Bu özellikler kırkbayırının oluşumunu anlatır.

Kırkbayırının en yaygın olduğu yer

- Kapadokya (Nevşehir – Ürgüp – Göreme – Avanos çevresi) Bu bölge Kırşehir, Nevşehir, Aksaray ve Niğde çevresini kapsar.

Seçenekleri inceleyelim

- Rize Karadeniz kıyısı, volkanik tüf yok.
- Antalya Karstik şekiller yaygın.
- Bartın Karadeniz kıyısı.
- Mersin Karstik şekiller (mağara, obruk).

Cevap: C

31. Kahramanmaraş, Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alır. Bu nedenle tetiklenme ihtimali daha çok aynı fay sistemi üzerinde ya da bu sisteme çok yakın alanlarda beklenir.

- Elazığ, Osmaniye, Malatya, ve Hatay Doğu Anadolu Fay Hattı üzerindedirler. Bu yüzden etkilenebilirler.
- Erzincan, daha çok Kuzey Anadolu Fay Hattı ile ilişkilidir. Yani Erzincan, Kahramanmaraş'taki depremle doğrudan aynı fay doğrultusunda bağlı değildir. Bu yüzden tetiklenmesi beklenmez.

Cevap: A

32. Kaynağını Türkiye'den alır.

Gürcistan'dan Karadeniz'e dökülür.

Çoruh Nehri, Türkiye'den çıkar. Gürcistan'a geçer. Batum'dan Karadeniz'e dökülür.

Akış hızı fazla olup hidroelektrik enerji potansiyeli yüksektir.

Çoruh Nehri'nin HES potansiyeli yüksektir.

Vadisi derin ve dardır, ulaşımı zorlaştırır.

Çoruh Vadisi, çok derin ve yarılmıştır.

A) Kızılırmak, Türkiye içinde doğar ve dökülür.

B) Yeşilırmak, Türkiye içinde doğar ve dökülür.

D) Sakarya, Türkiye içinde doğar ve dökülür.

E) Fırat, Basra Körfezi'ne gider. (Irak üzerinden)

Cevap: C

33. Alüvyal topraklar, akarsuların taşıyıp biriktirdiği geniş ve düz ovalarda yaygındır.

Yani şuralarda yoğun olur. Delta ovaları. Geniş kıyı ovaları. Akarsu birikim alanları

I. (Ege kıyıları)

Gediz, Küçük Menderes, Büyük Menderes. Geniş alüvyal ovalardır. (delta ovaları)

II. (Akdeniz kıyısı – dar alanlar)

Toroslar kıyıya paralel olduğu için ovalar azdır.

III. Sinop

Dağlar kıyıya paralel olduğu için ovalar azdır.

IV. Ordu

Dağlar kıyıya paralel olduğu için ovalar azdır.

V. Hakkari

Dağlık olduğu için ovalar azdır.

Cevap: A

34. A) Sivas

İç kesimde olmasına rağmen diğer seçeneklerdeki yerlere göre yüksek olduğu için yağış fazladır.

B) Ergene Havzası

Çevresine göre alçak olduğu için yağış azdır.

C) Elazığ Ovası

Çevresine göre alçak olduğu için yağış azdır.

D) Harran Ovası

Çevresine göre alçak olduğu için yağış azdır.

E) Konya Ovası

Çevresine göre alçak olduğu için yağış azdır.

Cevap: A

35. A) Endemik

Yalnızca belirli bir bölgede doğal olarak yetişen ve dünyanın başka hiçbir yerinde bulunmayan bitki türüdür. Kazdağı göknarı gibi.

B) Garig

Akdeniz ikliminde görülen maki bitki örtüsünün tahrip edilmesi sonucu ortaya çıkan, daha seyrek ve bodur çalılardan oluşan bitki topluluğudur. Lavanta gibi.

C) Relikt

Relikt bitkiler, geçmişte geniş alanlarda yayılış gösterirken, iklim değişince dar alanlarda yaşamını sürdüren kalıntı bitkilerdir.

D) Frigana

Akdeniz ikliminde görülen maki bitki örtüsünün tahrip edilmesi sonucu ortaya çıkan, daha seyrek ve bodur çalılardan oluşan bitki topluluğudur. Lavanta gibi gariglerin diğer adıdır.

E) Maki

Akdeniz iklim bölgesinde kızılçam ağaçlarının tahribi ile oluşan her daim yeşil, sert yapraklı bodur çalılıklardan oluşan bitki örtüsüdür. Zeytin gibi.

Cevap: C

36. I. 2011'den itibaren Suriye'den Türkiye'ye göç

2011'de başlayan Suriye İç Savaşı sonrası Türkiye'ye milyonlarca kişi gelmiştir.

II. 1960'larda Batı Avrupa'ya işçi göçü

Özellikle Almanya, Fransa, Hollanda gibi ülkelere işçi göçleri yaşanmıştır.

III. Lozan Antlaşması sonrasında Türkiye'den Bulgaristan'a zorunlu göçler yaşanmıştır.

Lozan sonrası Türkiye'den Yunanistan'a zorunlu göç olmuştur.

Cevap: D

37. Tarımsal nüfus yoğunluğu, birim tarım alanına (ekili-dikili araziye) düşen tarımla uğraşan nüfus miktarıdır.

I. Şanlıurfa'da tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır. (Yanlış)

Şanlıurfa'da tarım alanları geniş olduğu ve makine kullanımı yaygın olduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu azdır.

II. Trabzon'da tarımsal nüfus yoğunluğu azdır. (Yanlış)

Trabzon dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahip olduğu için tarım alanları dardır, makine kullanmak zordur. Dolayısıyla tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.

III. Çukurova'da tarımsal nüfus yoğunluğu azdır. (Doğru)

Çukurova'da tarım alanları geniş olduğu için ve makine kullanımı yaygın olduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu azdır.

Cevap: C

38. Verilen metinde yapılan çalışmaların hepsi; arazi toplulaştırma, modern sulama (damla sulama), makineleşme, ürün deseni değişimi bunların ortak amacı verimi ve geliri artırmaktır.

Cevap: E

39. İnanç koridoru, Mersin, Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin illerinden oluşan dinî mekânların turizme kazandırılması amacıyla oluşturulan bir turizm koridorudur. Yakutiye Medresesi Erzurum'dadır. İnanç koridorunda değildir. Deyrülzaferan Manastırı Mardin'dedir. İnanç koridorundadır ve cevap B seçeneğidir. Çifte Minareli Camii Erzurum'dadır. İnanç koridorunda değildir. Eyüp Sultan Türbesi İstanbul'dadır. İnanç koridorunda değildir. Sümela Manastırı Trabzon'dadır. İnanç koridorunda değildir.

Cevap: B

40. Farklı iklimlerde yetişemeyen tarım ürünlerine iklim seçiciliği fazla olan tarım ürünleri denir. Fındık, kış ılıklığı ve yaz serinliği isteyen bir tarım ürünü olduğu için sadece kışları ılık, yazları serin olan Karadeniz ikliminin görüldüğü yerlerde yetişir. Seçeneklerdeki diğer tarım ürünleri ise genel itibarıyla ilkbaharda yağış, yaz mevsiminde kuraklık ister. Türkiye'nin iklim şartları kurak ve yarı kurak olduğu için bu tarım ürünleri Türkiye'nin farklı bölgelerinde yetişir.

Cevap: A

41. Örtü altı tarım, kış mevsimi ılık olan yerlerde yaygındır. Fakat termal sular kullanılarak da seralar ısıtılır ve örtü altı tarım yapılır. Seçeneklerdeki illerden Afyonkarahisar, termal sular bakımından zengin olan bir ilimizdir. Onun için termal sular kullanılarak sera tarımı yapılmaktadır.

Cevap: D

42. Seçeneklerdeki enerji santralleri, termik enerji santralleridir. Kütahya Tavşanlı, Bursa Orhaneli, Muğla Yatağan ve Ankara Çayırhan linyit havzaları iken Düzce Akçakoca doğal gaz havzasıdır.

Cevap: E

43. İki ülke arasındaki kara sınırları doğal ya da yapay şekilde oluşturulur.

- Yapay kara sınırı, iki ülke arasında tel örgü ya da duvar yapılarak oluşturulur.
- Doğal sınırlar ise iki ülke arasındaki en yüksek dağların zirvelerinin sınır kabul edildiği, su bölücü çizgisi, akarsular ve göllerle oluşturulur.
- Ardahan ilimizdeki Aktaş-Hozapin Gölü, Türkiye ile Gürcistan arasındadır ve gölün bir kısmı Türkiye'de, bir kısmı Gürcistan'dadır.
- Ermenistan - Türkiye sınırının önemli bir kısmını Aras Nehri oluşturur. Yunanistan - Türkiye sınırının önemli bir kısmını Meriç Nehri oluşturur. Nahçıvan - Türkiye sınırının da önemli bir kısmını Aras Nehri oluşturur. İran - Türkiye sınırı ise genel itibarıyla su bölücü çizgisinden oluşur.

Cevap: C

44. Termalin başkenti - Afyonkarahisar

Porselenin başkenti - Kütahya

Savunma sanayinin başkenti - Kırıkkale

İncirin başkenti - Aydın

Cevap: D

45. A) I- Petrokimya-İzmir Aliağa Petrol Rafinerisi-Doğru

B) II- Metalürji- Kırklareli-Yanlış

C) III-Mobilya-Kayseri Mobilya Sanayi-Doğru

D) IV-Gıda-Yozgat-Şeker Fabrikası-Doğru

E) V- Çay-Trabzon Çay fabrikaları-Doğru

Cevap: B

46. Bir işlemde aranan o işlem için gerekli ana kurucu unsura yer verilmeden yapılan işlem hükümsüzlük türlerinden biri olan yokluktur. İşlem hiç doğmamıştır.

Cevap: C

47. Bir kimsenin halası o kişinin 3. dereceden yakınıdır. Halanın kızı ile bir doğum daha eklenerek 4. dereceye ulaşılır. Kuzen yan soydur, üveylik olmadığı öz akraba oldukları için tam kandır.

Cevap: D

48. Oy kullanamayacak olanlar

- Silah altında bulunan er ve erbaşlar
- Askerî okul öğrencileri
- Taksirli suçlar hariç hükümlüler

Cevap: A

49. Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak TBMM'nin, onaylamak Cumhurbaşkanının görevidir.

Cevap: C

50. Siyasi partilerin mali denetimini Sayıştaydan yardım alarak Anayasa Mahkemesi yapar.

Cevap: E

51. Genel idare kolluk makamları

- Cumhurbaşkanı
- İçişleri bakanı
- Vali
- Kaymakam

Belediye başkanı özel idare kolluk makamıdır.

Cevap: A

52. İkametgâhı ile aynı yere atanan memur 1, ikametgâhından farklı yere atanan memur 15 gün içinde göreve başlar.

Cevap: E

53. Yüksek Seçim Kurulu, yasama organında düzenlenmiş, kararları kesin olan 7 asıl, 4 yedek 11 üyesi olan kuruldur.

Cevap: A

54. İnsan haklarını kuşaklara ayıran Karel Vasak'tır.

Cevap: B

55. Romanya'da düzenlenen Dünya Gençler Yüzme Şampiyonası'nda dünya şampiyonu olan yüzücümüz Kuzey Tunçelli'dir.

Cevap: A

56. 2026 Türk Dünyası Turizm Başkenti seçilen ilimiz Ankara'dır.

Cevap: C

57. "Neyzenlerin Kutbu" olarak tanınan, ney üstadlarından 2025 yılında vefat eden Türk sanat musikisi sanatçımız Niyazi Sayın'dır.

Cevap: B

58. Birleşmiş Milletler İklim Konferansı 2025 yılında Brezilya'nın Belem şehrinde düzenlenmiştir.

Cevap: A

59. Uluslararası Antalya Altın Portakal Ödülleri'nde En İyi Film Ödülü'nü *Tavşan İmparatorluğu* filmi almıştır.

Cevap: B

60. 2025 TÜBİTAK Bilim Özel Hizmet ve Teşvik Ödülleri'nde Bilim Ödülü'nü alan kişi Alper Kiraz'dır.

Cevap: D